

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr., še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvlede frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. O pravnistvo, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Don Karlos.

Don Karlos pravi je poln zaupanja do boga! Don Karlos baje tudi iskreno moli! Tako se poroča iz severo španjskega bojišča, katera vest pred vsem svetom pričuje, da temu kraljevemu razbojniku bije zadnja ura in da se mu uže vrv okrog vrata poklada. Njegovi prijatelji po svetu pa se bahajo sedaj, ko so ga zapustile moči Kruppovih kanonov, ter se razkropujejo navareški bataljoni, z njegovo molitvijo. Človeku, ki je s hladnim srcem prinesel v mirno deželo plamen in meč, razboj in požiganje, plénjenje in pustošenje, ki je to storil opiraje se jedino le na to, da so njegovi predniki lenarili na španjskem prestolu in trije svoje podložnike, ali res menite vsi bogoljubni gospodje, da takemu človeku stoji na strani božja pomoč in njen vzvišeni blagoslov! Al imejte to zaupanje!

Prigodki v severnej Španiji kažejo, da je malo božje sreče pri tem pretendentu in regimeti njegovih. Bitko za bitko izgublja, kraj za krajem se mu izvija iz rok, padla je Estella in spretni vodniki čet, umikajo se, kakor podgane iz stare barke, v mehke postelje sosednjega Francoskega in don Karlos je sam in dan za dnevom obklepujejo ga železne rajde ožje in ožje in v kratkem mu bode zmanjkalo duška. In uže sedaj, je lahko videti, da bode bog podpiral bajonete Prima de Rivera, Loma in družih kraljevih generalov, ter zabučal iz alfonziških topov zaslužen in uničevalno obsodbo nad karlistično armado in vodnikom njenim.

Don Karlos moli! Njemu je lahko moliti! Zakaj tudi brez molitve mu je vedno odprt kak kotichek, skozi katerega se plazi čez visoke Pireneje, in malo ga briga, da so uni-

čene polja navareške in baskijske za mnogo let, — njemu bode vedno pogrnena miza; malo se meni, da so razdrli njegovi razbojniški pajdaši toliko mladega življenja, požgali toliko poslopij in naredili toliko beračev — njemu se zidajo palače povsod in v mehkih rokah bode pozabil kmalu težave morilnih bojev in prijatelji bodo skrbeli, da se s svetimi mašami in drugimi obredi kmalu izmije krvava mu roka, s katero je umoril toliko nedolžnih.

Kdo pa prinese trpečemu rodu tolažila v neizmernih britkostih, kdo zaceli mu rane globoke in posuši solze, katere toči nad nebrotinimi grobovi? To je vse malenkost, to je pozabljeno vse, saj don Karlos moli! Kaj se je nam pravilo o molitvi nepravičnega, grešnika, morilca, kateri premikuje ustna in pravi: gospod! gospod!, z rokami pa suče moralno orožje, prinaša strasti svoje krvave darove, ter v duši kuha grozno jezo in srd? Don Karlos moli! V potocih krvi se valja, in na razvalinah srečnih domov, — obdan z mrliči na okrog in v srcu z zavestjo, da vse to je uročila pregrešna slavohepnost njegova v nasprotji vsakej pravici — odpre usta in predrzne se klicati na pomoč večnega stvarnika, gospoda vse pravice in usmiljenja vladarja. Ali nij to strašna ironija in ali nij še hujša ironija, da druhali prijateljske kričijo, in ploskajo z rokami, da don Karlos — moli in kliče boga pomoč?

S puhlo molitvijo pa se ne zakrijejo pregrehe, temuč (ako še nijsmo pozabili, naj glavnejših ukov katehese) kličejo se bliskovi božjega srda iz nebes. In ti ne izostanejo! Padajo uže sedaj nad don Karlosa in upamo, da ga razdobjo popolnem. Pa če tudi ne! Nekedaj pa, ko bode stal nesramni pretendent pred sodnjim stolom osode zgodovinske, bode izrekla ta, gotovo prokletno sodbo nad njim

in tedaj bo pozabljena njegova hinavska molitev in odkrito bo srce njegovo — polno peklenških močij in ta roka, katero skušajo prijatelji sedaj z molitvijo izmiti, — bode zopet krvava in pričala zoper hudobneža samega.

E. Leon.

Državni zbor in ministerstvo.

Iz Dunaja 24. febr. [Izv. dop.]

Državni zbor ima skoraj vsak dan seje, da reši nakopičene predloge. V poslednjih dneh se zlasti z železnicami peča. Trgovinski minister je zraven predlogov za zidanje novih železnic tudi predložil več nasvetov, kako bi se pomagalo nekaterim uže obstoječim železnicam, katere so zaradi poprejšnjega slabega gospodarstva v nevarnem položaju, da bi morale konkurso napovedati. Državni zbor je dozdej uže štiri lokalne železnice privolil, a pri vsakej je bila opozicija večja; zaradi železnice Dražberg-Wolfsberg se je moralo imensko glasovati in samo slovenski in rusinski poslanci so odločili večino za zidanje te železnice. V včerajšnji seji pa je opozicija tako močno nastala, da sta dva ministerska nasveta glede moravske centralne in dux-bodenbahske železnice bila ovržena. Vsled tega je bil velik hrup v strogo ministerjalnej stranki ter ministri so silno razkačeni. Vedno zopet se kaže, da ustavoverna stranka nij nobena celota in da ministerstvo uprav nema zanesljive večine v državnem zboru. V tacem slučaju bi v pravej ustavnej državi moralo ali ministerstvo odstopiti ali državni zbor razpuščen biti, a pri nas se ne ravna tako strogo ustavno. Žalostno je, da v teh okoliščinah železnica Celje-Dražberg nema nobene upanja, da bi dobila potrebne večine v državnem zboru (glej včerajšnji naš telegram Ur.); srečno, če še popol-

Listek.

Izvir in vpliv toplote pri organizmih.

(Spisal dr. J. Derč.)

Telesa vidnega sveta delimo v dve glavni skupini — v organsko in neorgansko prirodo.

Organična kakor neorganična telesa podložna so splošnim zakonom materije, in sestavljajoče jih prvine nahajajo se v obeh jedni in isti. Živali in rastline razpadajo pri kemični krajitvi v jednostavne prvine (elemente) neorganskih teles; pa združenje prvim je drugače pri organskej in zopet drugače pri neorganskej prirodi. — Najpopolnejša neorganska telesa — kristali — so zmirom le agregati jednostavnih molekulov, a organska telesa so sestavljena iz različnih tvarin, katere

se kot take ne nahajajo v neorganskej prirodi in se za tega delj tudi organske tvarine (snovi) imenujejo. — Moči, kateri delate pri tvorenju jednostavnih kemičnih spojin ste vlekoča moč (Attraktionskraft) in kemijsko sorodstvo (chemische Verwandtschaft). — Agenspa, ki je delaven pri snovanju tacih v neorganskej prirodi se ne nahajajočih organskih snovin imenujemo organsko moč, in ona je, ki prisili kemične prvine, da se združijo v različne organske tvarine, ki so po svoje sestavi različne od jednostavnih kemičnih spojin in ki se mej soboj združujejo v celoto, katere podlaga je umni, naravni namen. — To je pojem organizacije. Vzdrževanje individuvalnega življenja po skupnem delovanju različnih delov je misel, ki se izrazuje v organizaciji. — Vsak del celote, ki svojo eksistenco podvrže končnemu namenu, kateri se ima po skupnem delovanju vseh družih delov doseči, imenuje se organ, in

namenu primerno združuje vseh organov v životno celoto: organizem.

Kakor znano, so vsi organizmi sestavljeni iz obličnih prv in ali elementov. Jednej samej takej prvini pravimo stanica ali celica. Preiskava namreč nas uči, da rastlinski najmanjši organi, naj si imajo še tako različne oblike, naposled nijso nič drugega, nego preobrazena in premenjena oblika jednostavne mehurčaste celice, iz katere se dadó vsi drugi izvaljati. Kaj jednecega nahajamo tudi pri mikroskopičnej anatomiji živalskega telesa. Vsako živalsko življenje se sprva začinja v takej celici, ki se potem pomnoževa in v druge tvarine in oblike spreminja. Iz tacih celic so sestavljene rastline in živali, naj uže vsaka za se od družih ločena samostalno živi, ali pa jih je več združenih v večje ali manjše tvarine, ki kot organi v posebne namene celoti služijo.

Organ nema temelja svojega obstanka v

nem ne ovrže, ampak samo vrne vladi do prihodnje sesije. Pri jutrnjej seji pride na vrsto. Še celo železnica Dražberg-Wolfsberg, ki je pri drugem branji bila sprejeta, v nevarnosti je, da ne pade pri 3. branji.

Najhujši prepir pa bode zaradi trgovinske pogodbe z Rumunijo. A pri tej bode zmagalo ministerstvo, se ve da, kakor uže večkrat, na čudni način, da opozicija: desni centrum in Poljaci glasujejo za ministerstvo. Poslanska zbornica se odloži 29. februarja ter se meseca junija zopet snide na kratko zasedanje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 26. februarja.

Velika je *mizerija v ustavovernih* nemških krogih zavlada. Uže njih glavni organ „Neue Freie Presse,“ od petka piše v uvodnem članku, da je treba palico prelomiti nad ustavovskim dunajskim parlamentom. Glasovanje njegovo prej ta dan „je naredilo globok, pa žalosten vtis (pravi „N. Fr. Pr.“). Zbornica poslancev ne izpolni svoje dolžnosti, ne pozna je; ona je izpodvezala vso vladno akcijo na gospodarskem polju (das Abgeordnetenhaus hat mit seinem gestrigen Votum jede Regierungs-Action auf dem volkswirtschaftlichen Gebiete unterbunden.“ Lepo spričalo za sposobnost nemških ustavovercev.

Vnanje države.

Z *jugoslovanskega* bojišča denes nij nič novega poročati. Turki si vse prizadevajo z obljubami, kako se bodo poboljšali, Andrassyjeve reforme sprejeli, kristijanskim Slovanom jednako pravico, kakor musulmanom dajali, — ali krsti volka, on ostané volk, Turek pa Turek. — Avstrijska vlada je začela na dalmatinskej meji ostro postopati proti vstašem.

Iz Madrida se javlja o don *Karlosu*, o katerem denes na prvem mestu govorimo: Don Karlos in Lizaraga sta s 24.000 možmi, brez živeža in brez kanon, obkoljena in bi rada skozi Alduide na Francosko ubegnili.

Dopisi.

Iz Dunaja 26. febr. [Izv. dopis.] (Nov federalistični časnik.) Sredi tega meseca je tukaj začel izhajati nov časnik „*österreichische Rundschau*“, za zdaj jedenkrat na teden, dokler si ne pridobi toliko naročnikov, da se v dnevnik spremeni. Urednik je W. Kiemberger, bivši urednik „Mo-

ravskih Orlic“. Časnik je organ poslancev desnega centra državnega zbora, katerega predsednik je, kakor znano, grof Hohenwart. Pisan je v federalističnem smislu ter zagovarja aktivno politiko. Od „Vaterlanda“ se „Oest. Rundschau“ v tem razločuje, da v prvej vrsti zagovarja slovanske interese mej tem, ko se „Vat.“ pred vsem za cerkvene pravice poganja. Ker na Dunaji, odkar je „Ost in West“ ponehal, nij nobenega časnika v slovanskem duhu pisanega, moramo z veseljem pozdravljati nov časnik in le želeli, da se kmalu bi začel vsak dan izdavat. Slovenci pa naj z obilim naročevanjem ta list podpirajo (naročnina velja za celo leto 5 gold.). Dr. J. V.

Iz Mozirja 25. febr. [Izv. dopis.] („Gornje-savinjska posojilnica v Mozirji.“) Predsednik „gornje-savinjske posojilnice“ g. Janez Lipold je dné 20. t. m. pozval vse ude posojilnice k občnemu zboru v Mozirje, kakor je bilo v „Slov. Narodu“ uže naznanjeno. — Na dnevnem redu je bilo: 1. Polaganje letnega računa in bilance za leto 1875; volitev pregledovalcev računov ali odobrenje računa po §. 17 društvenega pravila. — G. dr. Josip Vošnjak, državni in deželni poslanec je bil sprožil misel osnovati v Mozirji posojilnico. — Radi tega se je zbralo dné 6. aprila l. 1874 pod g. dr. Vošnjakovim predsedništvom v Mozirji več vplivnih možkov, kateri so takoj posojilnico osnovali, katera je dobila ime „Gornje-savinjska posojilnica“. — Isti dan se je vršila volitev petih udov v predsedništvo. — Voljeni so bili gg.: Janko Seljak, Anton Goričar, Anton Turnšek, Janko Lipold in Janko Tribuč. — Dné 17. maja l. 1874 je voljeno načelnštvo gospoda J. Seljaka volilo za predsednika, g. A. Goričarja za denarničarja in g. J. Tribuča za perovodja. — Dné 10. julija l. 1874 je predsedništvo po g. notarju Miheljaku v Celji prosilo za vknjiženje posojilnice pri veleslavni c. k. okrožni sodnji v Celji in z odlokom od dné 18. avgusta l. 1874 št. 4075 je bilo to dovoljeno, ergo društvo postavno utemeljeno in osnovano. G. Seljak je v seji dné 29. marca l. 1875 svoj mandat položil in moral se je voliti nov ud in tudi predsednik, pri katerej priliki je bil voljen g. Josip Lipold za uda in g. Janez Lipold za načelnika predsedništva. — Ob enem se je vršila sprememba §. 9 in 18 društvenih statut. — 30. sept. l. 1875

se je predsedništvo obrnilo zopet na slavno c. k. okrožno sodnijo v Celje, ter naznanilo izpremembo statutov, novo volitev in zopet prosilo za vknjiženje, — kar je bilo tudi z odlokom dne 26. novembra l. 1875 št. 6807 sprejeto. — 2. aprila l. 1875 se je načelnik obrnil na razna društva; naznanil rojstvo novega društva in ob enem to tudi po časopisih objavil.

Dné 20. junija l. 1875 je začela posojilnica prav za prav delovati, in kaže račun do konec leta 1875 dohodkov . 27477 gl. 70 kr. in stroškov pak . . . . . 27176 „ 20 „ ostalo je po takem . . . . . 301 gl. 50 kr. gotovine v denarnici. Denarnica ima aktive . . 10906 gl. — kr. Pasive . . . . . 10706 „ — „ ostane tedaj rezervnega fonda 200 gl. — kr. za oskrbno leto 1875.

2. Druga točka, katera je bila na dnevnem redu, je: Volitev novega predsedništva za prihodnje leto, in to po §. 15 društvenih statut. — Voljeni so bili na novo prejšnji gospodje in to je menda dobra zaupnica onim gospodom, kateri so brezplačno res dosta truda in časa žrtvovali za narodno materijalno prosveto.

3. Tretja točka je bila: Posamezni predlogi. — Ker nij bilo posebnih znamenitih predlogov se je seja končala, potem ko so se računi jednoglasno potrdili.

Tedaj prvo leto delovanja je uže šlo v zaton. — Začetek je bil sicer težak; boriti se je imelo z raznimi ovirami. A „viribus unitis“ je šlo in zato moramo izreči najtoplejše zahvalo ravnateljstvu. — Kakor je tedaj uvidno je posojilnica v jednoletnem delovanju prav dobro delovala in mi menimo, da bi se po vseh večjih trgih na Slovenskem snovale jednaka društva „sebi in narodu na čast“. — Tako se pomaga človeku, kateri je v zadregi na noge, da celo narodu. Resnične so Ariosta besede: „Studiis ognun giovare altrui, che rare volte il ben far senza il suo primo sia,“ ali pa: „Dem Nächsten beizustehen, sei Jedes Streben; denn Gutes thun bleibt selten ohne Lohn“, pravi Gries.

Želimo tedaj da bi se ti dobroduelni zavodi tudi v bodoče delavnost in varčnost mej ljudstvom izbujali. V to pomozí bog in sreča junaška!

Iz Novega mesta 25. febr. [Izv. dop.] V sledečem poročilu vam hočemo nekaj

sebi, ampak v celoti, h katerej spada. Namen organov po tem takem nij samo lastni obstanek, ampak njih konkurenca za obstanek celote. Agregatni deli neorganskih teles pa se nahajajo samo jeden poleg drugzega, to je vsprejeto, oni niso odvisni jeden od drugzega, in ne nehajo biti to, kar so, če se tudi od celote odkrušijo.

Mi pravimo, organizem živi, zato ker nam kaže od početka do svojega pogina zaporedno vrsto določenih jedna od druge odvisnih prikaznij, razvitka in delavnosti. Moč, katera dela pri tem, je pa od onih v neorganskej prirodi delavnih popolnem različna in imenujemo jo organsko silo ali moč. Vsak del organskega telesa spreminja neprenehoma svojo tvarino, dokler živi. On sprejema nove snovi od zvonaj, jih predelava, preobraža in nadomestuje uže porabljene.

To je lastno samo živečim organizmom, je prikazen le organske moči, in se imenuje menjava tvarine (Stoffwechsel). Ko je ne-

hala ta moč vplivati na organizem, pripade isti kemičnim silam, katere spravijo organske tvarine zopet v oni stan nájaj, v katerem jih je hranila mrtva narava.

Življenska delavnost (Lebensthätigkeit) organizmov se prikazuje posebno v rasti in razmnožitvi (Fortpflanzung). — Če povprašamo po uzrokih, po sili ali moči, ki te prikazni življenja v rastlinstvu in živalstvu vzbujajo, moramo odgovoriti, da nam je končni uzrok po svojem bitju popolnem neznan, in imenujemo ga moč življenja ali živnost (Lebenskraft). Oni, ki so naravo opazovali le z mikroskopom občudovanja, torej povsod le čudeže videli, imenovali so to moč, božjo moč, rekši: Delovanje te posebne moči se vrši na tako skrivnosten način, da je videti, kakor bi se slutnja premišljevaločega človeškega duha v tem oziru ne smela spremeniti v gledanje na tem svetu. Mi čutimo sicer glasni šum življenja v radosti, katera nas prešine, ko gledamo v spomladi

zemljo zavito v pisan plašč, mi čutimo urni tek našega bitja v otožnosti, koja nas nehoté obišče, ko vidi naše okó gole veje samorasnih dreves, oznanujoče nam, da „na svetu vse mine.“ Mi slutimo to moč, pa od kod pride — kam gre, tega tedaj ne premišljamo, ne vemo. In kako bi mogel na priliko poet, ki je pel, „Kje so moje rožice,“ ubraniti se divjih, strastnih čutil v trenutku, ko se mu bliža „vesoljnega sveta gorje,“ — ter postaviti se na kateder suhega teoretičnega učenjaka in ž njim premišljati početek, razvoj in konec vse zemeljske naravne krasote. Mi pa moramo to. — Napredujoče opazovanje prirode je pokazalo, da se moč občnih prirodnih sil, kakor teže in kemijske sorodnosti toplote, svetlobe in elektrike razširja tudi na žive stvari, in da se ne ravno majheno število životnih prikaznij more razložiti iz vpliva teh sil na nje, če tudi mnogokrat na jako zamotan način.

(Dalje prih.)

natančneje javiti o propadu naše narodne stranke, pri tukajšnjih mestno občinskih volitvah, katere so se vršile 22. in 23. t. m. Znano vam je, da smo mi tukaj v II. razredu propali, vendar vam hočemo nekoliko razjasniti na kak način se je bilo to godilo. Volitve III. razreda so se vršile 22. t. m. do polu dne, ali vendar pri vsej prenapetosti agitaciji nasprotnikov je bilo voljenih vendar v tem razredu mej 6 odborniki pet narodnih. — Po polu dne pa se je volilo v II. razredu, in tukaj smo mi ravno najmenj propada pričakovali.

Ali ozrimo se nekoliko po uzrokih našega propada. Volilcev je bilo skupaj 34, udeleževalcev pa le 26, štirje so bili ne navzoči v mestu in drugi ostali 4 niso hoteli nikakor glasovati. S pooblastilom jih je volilo 10 posestnic mej temi je dala le jedna sama narodnjaku pooblastilo, ali tudi ta jeden nij bil le odpadenec ampak tudi izdajalec narodnjakov, in ko je ona to zapazila, je še ob pravem času pooblastilo nazaj zahtevala in ga nazaj zanesljivejšemu izročila. Volil je dalje tudi nekov mladi trgovski sin, kojega oče je pred malo tedni umrl, katerega očetovo zapuščanje še nij njemu ali njegovej družini vpisano. Jeden drugi si je pustil telegrafično pooblastilo poslati od jedne v Tržiču bivajoče posestnice. Slednjič so še pritirali necega bolnega pol mrtvega kridatárja, kateri je bil pred malo leti zarad tega v Mokronogu z zaporom več tednov kaznovan.

Torej gospodje! kateri ste mandate v tem razredu na tak način dobili, znate ponosni biti! Zoper tako krivično ravnanje bilo je pri volilnej komisiji od narodnjaka protestirano, ali se vé da brez vspeha. Torej na tak krivičen način izvršene volitve bi se morale po pravici odvreči.

Nek trgovec, kateri je bil v III. razredu od naše stranke voljen, glasoval je hitro v II. razredu za nasprotno stranko. Neki drugi trgovec, bivši veliko let zvesti domoljub, in tudi nekaj časa podpredsednik naše čitalnice, je pri tej priliki nasprotno deloval, ter nasprotno glašoval in se tudi od onih voliti dal.

Slednjič še omenimo nasproti dopisniku iz Novega mesta od 20. februarja, da nij pri nas ravno toliko nemarnosti, kolikor jo on v tem svojem dopisu graja, kajti v celem dolgem predpustu je imela naša čitalnica samo dva plesa, mej temi je bil jeden ples z vstopnino, kateri čisti dohodek je bil namenjen za nadaljevanje zidanja narodnega doma, in še ta ples pa je prav pičel bil, a slednjič se je prepustila dvorana za jeden ples, na prošnjo tukajšnje mestne straže.

Kar se pa tiče čitanja časnikov v naši čitalnici, naj se dopisnik sam tamkaj v bralnej sobi prepriča, ali je resnično in vse tako gotovo, kakor si on upa trditi. — Te vrstice naj vam služijo o našem opravičenju.

Več volilcev družega volilnega razreda.

Telegram „Slovenskemu Narodu“.

Iz Maribora, 26. februarja. Slovenski kandidat dr. Radaj je pri današnji volitvi deželnega poslanca zmagal z 105 glasovi proti 81, katere je dobil nemškutarski kandidat Wretzl. (Slava vrlim volilcem, stražnikom skrajne meje Slovenstva, kateri so tako važno našo pozicijo zopet oborili!! Ur.)

Domače stvari.

— (Mariborska zmaga.) Še drug telegram nam poroča isto kar je spredaj povedano, da so naši v Mariboru slavno zmagali, pa dostavlja, da je bil predsednik volilne komisije naš slovenski deželni poslanec g. dr. Dominkuš. — Zmaga ta je v tukajšnjih narodnih krogih neizmerno razveselila. Včeraj so takoj o púlu dne mnogi prišli k nam v uredništvo vpraševati o izidu.

— (G. Eduard Pavnik), rojak naš in narodnjak, promoviran je bil 25. t. m. v Gradcu za doktorja medicine.

— (Denes) je slovensko gledališče. Začetek **izredno ob 6. uri.**

— (Umor), katerega smo omenjali včeraj, vršil se je po natančnih poročilih 24. t. m. v Dobravi pri Bledu. Mlad posestnik poročil se je bil pred letom z lepim dekletom, s katerim pak nikakor nij mogel živeti v miru, kajti obrajal je bolj vino in alkohol, nego zakonsko ljubezen. Vsled tega popustila ga je žena in se vrnila k materi svojej. Mlad mož je sumnil taščo, da je ona pregovorila ženo njegovo, naj ga pusti, in sklenil vsled tega maščevati se na vsak način. V četrtek 24. t. m. prišel je z nabito puško v stanovanje svoje tašče, katera je ravno pri oknu nekaj opravljala. Ustrelil jo od zadaj v vrat, da se takoj zgrudi, in v par trenutkih umrje. Hudodelnik šel je potem na skedenj, nabil tam vnovič puško in nastavil si pod brado, da se ustrelil v glavo. Pa brzo se je preveč nazaj nagnil in krogla mu je predrla le podbradek, jezik in zgornje čeljusti do nosa. Teško poškodovan leži sedaj še doma in žandarji ga stražijo. Upajo, da ozdravi, ker zavesti — nij izgubil.

— („Jugoslavenski stenograf“) časopis, katerega je 20. februarja izšla v Zagrebu prva številka, je list, ki nas uvaja v dosedaj neznana nam pravila Jugoslovanskega tesnopisa. Koder koli hče prispeti govorništvu do popolnega razvitka, treba je posamnih izgednih govorov in pismenkami zaznamovati in jih rešiti pozabljenosti, da potler služijo drugim v posnémo. Velikansk korak napredka je storilo naše stoletje baš po vednosti stenografije. France Ks. Gabelsberger je oni slavni mož, — životopis njegov prinaša „Jugosl. stenograf“ — ki je izumil pismenke, s katerimi krasne govore v državnih in deželnih zborih zapiše brzopisci, in le tako je mogoče časnikom donašati besedne boje svojih poslaničkov za narodne pravice. Kar je ta umetelnost v javnem, diplomatičnem življenju, takó je prevelike koristi i v družbinskem in privatnem delokrogu. Dobrostim stenografije je živ dokaz njena splošna raba v vseh evropskih deželah in obilni broj nje čestilcev. List, ki nas podučuje, kako moremo pisati v domačem svojem jeziku stenografički, nam je le dober došel! Urednik njegov je skrbel po mogočesti, da je dovolj jasno pričel v prvem listu pouk v stenografiji. Razven tega sodružuje tudi „Jugoslavenski stenograf“, ki se deli v tiskani in litografovani oddelek, v prvem več poučnih sestavkov o stenografiji in nje koristi, omenjeni životopis Fr. Ks. Gabelsbergerjev, epigram Ausonijev; Rimskemu stenografu, itd.; litografovani del pak prinaša razen pouka in rebase stenografičke. Upamo, da najde list mnogo podpore pri naših domorodcih, osobito pak pri učeči se mladeži. Cena mu je nizka

(1 gl. 40 kr.) in se pošilja uredništvu „Jugoslavenskega stenografa“, Nikoličeva ulica, št. 480 v Zagrebu.

— (Denašnjemu „Slovenskemu Narodu“) priložena je „Probenummer“ od časnika „Oesterreichische Rundschau.“ Ker nam je tega lista le nekaj istisov došlo, sprejeli jo bodo vsi ljubljanski naročniki, in poleg pa tudi nekaj zvananjih.

Razne vesti.

* (Povodenj) je po svetu strašno škodo naredila, ko so vse velike reke prestopile. Laba je izpodjedla pri Magdeburgu nasip, in železniški vlak se je pogreznil. Plessu v Šleziji je Visla celo okolico več milj daleč preplavila, ljudje so morali iz stanovanj na hribe bežati; v petek je bila vsa Budapešta v nevarnosti, Donova podira hiše, jezove in jarke. — V Komornu je odnesla voda jeden del obzidja.

* (Uporni kmetje.) V petek se je v Zagrebu začela pred sodnijo obravnava proti 41 hrvatskim kmetom iz Vugrova, ki so toženi zavoljo punta, ker niso hoteli zagrebškemu škofu več desetine dajati in so se oboženi bili vstavili.

Poslano.

P. n. mestnemu županu g. Antonu Laschanu!

Prisiljena sva Vas javno vprašati: Je-li prav, da ako kak meščan od sl. mestne gospodske pomoči potrebuje, pa ga Vi odbijate in pošiljate k drugim uradom, kateri se po svojej osnovi z zadevajočo stvarjo pečati ne morejo? Je-li temu krivo Vaše neznanje ali kaj? Nadalje je-li to priljudnost, da od okrajne gospodske nazaj k Vam posanej stranki t. ko neuljudno pred nosom zapirate vrata, pustivši stranko brez vse pomoči, kakor ste Vi blagi gospod župan preteklo nedeljo meni Mariji Aubel storili? Pri nas še beraču kaj jednacega ne storimo. Kako pa da Vi znate storiti s strankami, katere veliko čez 200 gl. davka redno in pošteno plačujejo, to nam nij mogoče uganiti. *

Anton in Marija Aubel.

V Ljubljani Sv. Petra predmestje št. 141, (52) 24. februarja 1876.

Začetek ob 6. uri zvečer.

Deželno gledališče v Ljubljani.

V nedeljo 27. februarja 1876.

Pogumne Gorenjke.

Zgodovinska igra s petjem v 3 dejanjih iz časov francoskega gospodarstva v Iliriji, po L. Germovnik-ovih „Die Weiber von Veldes“ poslovenil Okiški-Prešeren, godbo po narodnih napevih zložil A. Khom. Nov doet, zložil A. Stökl, in „Ave“ iz operete „Gorenjski slavček“, zložil A. Förster.

Odgovorni vodja g. J. Kocelj.

Osobe:

Ignacij Novak, maire v Zagoricih	g. Jekovec.
Sofija, njegova hči	gdč. Namretova.
Anton Potočnik, mairev adjunkt	g. Schmidt.
Franc Gabrič, bleški fajmošter	g. Rus.
Ludovik Foquet, recaveur iz Radovljice	g. Trnovac.
Bourmeter, višji gozdnar bledskega grada	g. Kocelj.
F. Mogažner, sodnik iz Radovljice	g. Štirski.
Prvi lovec	g. V. Volta.
Drugi lovec	g. Marolt.
Jakob Klinar (Petran), kmet in kupec	g. Gorenec.
Minka, njegova hči	g. Odijeva.
Jakob Kokalj, kmet	g. Sturm.
Ana Ferjanka, lastnica bledskih topljic	gdč. Podkrajškova.
M. Lornikova, kmetica	gdč. Ledarjeva.
Janez, mlad brodnik	g. Eržen.
Jože, kmet	g. Bledkov.
Matija, mlinar	g. Kajzel.
Tone, njegov otroci	m. Karol.
Cenka, njegov otroci	* * *
Francek, njegov otroci	* * *
Stara Meta	gdč. Vrtnikova.
Jurij, godec	g. Bezeg.
Kočevar	g. Ivan.
Uradni sluga	g. Nerež.
Francoski žandarn	g. Gezeb.
Zlatar, kmetje in kmetice, Lovci, Francoski žandarni.	

Dejanje se godi v vaseh: Na Mlinem, v Zagoricih in ob krajih Bledskega jezera meseca oktobra 1813.

Pri predstavi svira c. kr. godba 46. polka pešcev vojvode Sachsen-Meiningen.

Kasa se odpre ob 1/2 6. uri. — Začetek ob 6. uri zvečer. Prihodnja slovenska predstava bude v nedeljo 5. marca 1876.

